

VALORI ALE TEATRULUI ROMANESC

Marga Barbu :

*„În viața actorului
apar anumite
praguri care
trebuie trecute...”*

Fostă aspirantă la Facultatea de filozofie, actrița Marga Barbu și-a păstrat vie curiozitatea intelectuală, gustul pentru studiu. O adevărată pasiune este pentru ea învățarea limbilor străine ; vorbește franceza, engleza, germana, maghiara, italiana, spaniola.

DOINA PAPP : ...între timp, acestui șir impresionant i-ați adăugat... ?

MARGA BARBU : ...greaca, iar acum mă lupt cu canjiile limbii japoneze. Sint în anul II la Universitatea cultural-științifică.

D. P. : Vi se pare ciudat să începem astfel o discuție despre teatru ?

M. B. Nu. Deși s-ar putea crede că n-am jucat prea mult, dacă am avut timp pentru alte preocupări... Au fost, într-adevăr, și perioade de stagnare, în cariera mea artistică, pe care le-au compensat fertil micile mele pasiuni. Sau

poate numai acumulări necesare, de care un actor are atîta nevoie. Și-apoi, eu sint tipul activ. Nu mă complac în lincezeală. Cînd n-am prea multe motive de satisfacție la teatru, îmi găsesc refugiul în film, în literatură, fac traduceri...

D. P. Păreți oarecum detașată de profesia dumneavoastră de bază, ca să nu zic blazată...

M. B. Întotdeauna am fost detașată. Nu pot spune, cum spun mulți alți colegi ai mei, că am vrut, în viață, să fac numai teatru. Deși, gîndindu-mă în urmă, îmi dau seama că actoria mi-a oferit multe momente de satisfacție.

D. P. Dacă n-ați fi intrat la Conservator, ați fi suferit ?

M. B. : Nu știu. Cu mine, lucrurile au decurs firesc. Învățasem dansul, făceam balet (mama a fost profesoară de dans). Inițial m-am îndreptat spre Conservator ca să-mi cizelez prezența scenică. N-am

**Odette, în „Gaițele“
de Al. Kirițescu**

știut că o să rămân în teatru. Profesorul meu Al. Ființa a jucat un mare rol în acest sens. După absolvire m-a luat la el, la Teatrul Armatei, unde era director. Era un om care iubea foarte mult teatrul și actorii. Cu înconștiența tinereții, de atunci, mi s-a părut normal. Abia acum îmi dau seama de importanța gestului său.

D. P. : Decl, ați debutat la Teatrul Armatei, actualul Teatru „Nottara“, unde sînteți și azi actriță.

M. B. : La scurt timp după stadiul obligatoriu de figurație, am început să primesc roluri. În *Crîngul de călini, Tinerețea părinților, De partea cealaltă*. Rolul locotenentului Nikolaeva din această piesă, montată foarte bine de regretatul George Rafael, m-a lansat — pot spune — pe orbită. Poate și fiindcă spectacolul a ținut afișul aproape nouă ani.

Îl văzuse tot Bucureștiul. Ca actori, dar ceva m-a marcat, însă : rolul lui Chérubin din Nunta lui Figaro. Acest rol a rămas ca un clopoțel în amintirile mele. După ce jucasem destule personaje înțepente, grațiosul paj mi-a redat plăcerea să zburd pe scenă, printre decori și costume elegante. Nu mai spun în ce măsură mă transpuneam în rol. Nu aveam nevoie de machiaj. În scena în care o înfilneam pe Contesă, mă înroșeam de-adevăratelea !

D. P. : Ați rămas partizana acestui fel de a concepe actoria ?

M. B. : Cred că fără trăire adevărată teatrul nu convinge, nu emoționează. În teatru, emoția rămâne suverană. N-am aderat niciodată la stilul brechtian. Distanțarea față de personaje oricum o ai, dacă ești un actor normal, dar dacă nu te poți contopi cu trăirile, cu stările personajului, asta vădește lipsa posibilităților artistice.

D. P. : Cum rămâne, atunci, cu tehnica, pe care orice profesionist o deprinde ?

M.B. : Ideal este ca tehnica să ajute interpretarea, să fie mijloc, și nu scop. Când am jucat Cleopatra în *Antoniu și Cleopatra* de Shakespeare, pusă în scenă de George Teodorescu, a trebuit să-mi studiez îndelung vocea, să o exersezi, ca să pot rezista în monoloage. Trebuia să intru în rol pregătită. Era un rol de efort, dar minunat... Nu mă mai săturam ascultând textul. Un Shakespeare de zile mari ! Sigur, acest lucru rămâne valabil pentru rolurile și textele importante, solicitante, nu pentru piese care se joacă din virful buzelor.

D. P. : Fiți mai explicită ! Adică, actorul devine serios, în raport cu profesia, și în funcție de miza textului ? Nu e o chestiune de etică general-valabilă ?

M. B. : Sigur că nu e cazul să te angajezi profesional mai mult decât trebuie, dacă piesa nu îți-o cere. Deși, nu de puține ori, actorul, prin natura firii sale, se montează pe parcursul repetițiilor și ajunge, culmea, să-l și placă orice joacă. Altfel, probabil că nu poate juca. Se întâmplă și minuni, când actorul înnoiește și dă rezonanță unei partituri. Dar n-a făcut nimeni mari creații în piese sezoniere, de mică înălțime culturală și artistică. S-au pus și se vor mai pune piese, fără să se gîndească cineva la tristețea și amărăciunea actorilor care le joacă.

D. P. : Ați încercat vreodată să vă luptați pentru un rol, pentru o piesă ?

M. B. : Nu prea. Îmi reproșez o anumită inerție. Nu e bine. Poate și pentru că n-am avut încredere în finalizarea unor inițiative. Decît să ai deceptii, mai bine să nu le provoc.

D. P. : O filozofie pe care ați aplicat-o mai mult scenei. Ce v-a dezamăgit ?

M. B. : Dezamăgit e mult spus, dar nu pot spune că n-am fost afectată să constat, de pildă, că tinerii regizori, pe care îi stimez și îi apreciez — evident, pe cei talentați și cu idei —, lucrează mai mult cu generația lor. Există la cei mai mulți prejudecata că noi, cei cu experiență, nu-i putem înțelege. Dar caută prea puțin să ne cunoască. E mai simplu să ne ocolească. Personal, regret că n-am avut norocul să lucrez cu regizori îndrăzneți și foarte îndrăzneți, regizori care, respectînd textul, valorificîndu-l cu seriozitate, vin cu idei noi. Cernescu, de pildă, pe care îl apreciez, a montat de-a lungul timpului multe piese la noi, dar m-a ocolit. E adevărat, a existat și o perioadă în care afirmarea autonomiei regizorului lăsa impresia că actorul devine o unealtă manevrabilă. Nu toți erau pregătiți să înțeleagă practic mutațiile produse în însăși conceperea actualului teatral. De aici și neînțelegerile. A fost necesar timp pentru schimbarea mentalității actorului, care la unii s-a produs, la alții — nu. Pe de altă parte, fără îndoială că în fața unor giumbucuri fără acoperire artistică un actor cu experiență este reticent ; dar atunci cînd o concepție cu adevărat originală se impune cu argumente și dovezi vii, nu poți rămîne indiferent, decît dacă disponibilitățile pentru meserie îți s-au vălăguit. Dar asta e teorie...

D. P. : ...dar în practică ?

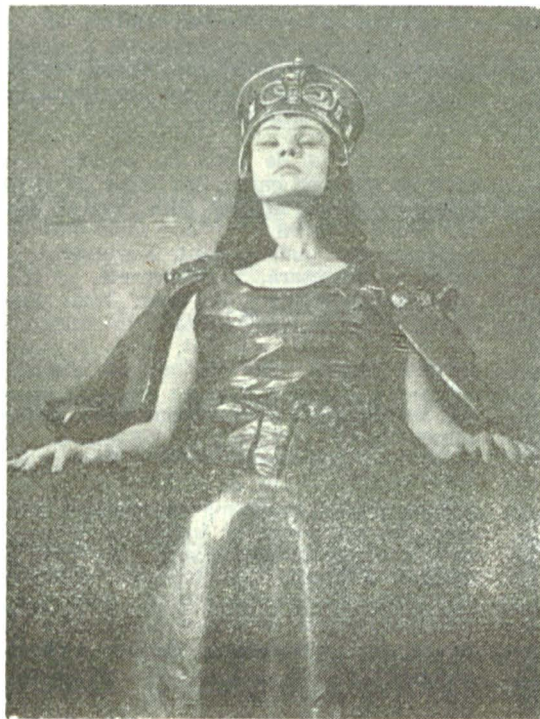
M. B. : În practică, actorul rămîne „genus irritabilis”, și e foarte incomod să suporte iritabilitatea celuilalt. Am simțit-o pe pielea mea. Dar e mai puțin adevărat că nu e deloc plăcut să știi că ai fost distribuită într-o piesă, și a doua zi să găsești trecut la avizier numele altuia. În teatrul actual cred că se respiră un aer mai curat. Mi se pare că actorii tineri sînt mai integri. Cînd am intrat eu în teatru, unde înțorceai capul înfilneal pretenții, ambiții, orgolii nefondate. Fiecare se vedea în chip de vedetă — și nu mă refer la acelea adevărate, la marii actori pe care i-am cunoscut și alături de care am jucat : Ma-

**În rolul Adela din „Citadela sfărîmată” de Horia Lovinescu, împreună cu
Petrică Popa**

Cu Ștefan Iordache în musicalul „Lady X” de E. Mircea după Th. Middleton

**Cleopatra, în „Antoni și Cleopatra”
de Shakespeare**

**Roxana, în „Cyrano de Bergerac”
de Edmond Rostand, alături de
C. Guriță**

ximilian, Ramadan, Vrăca... Se vina rolul și prim-planul cu o fervoare... Tinerii noștri colegi sînt mai dispuși să cedeze în favoarea întregului, să facă împreună spectacolul, sînt mai buni coechipieri. Or, teatrul este o artă colectivă, nu ?

D. P. Care este punctul dumneavoastră de vedere despre dramaturgia originală, despre piesele în care ați jucat ?

M. B. Nu sînt pentru promovarea cu orice preț a piesei originale. Dacă jucăm autori și piese lipsite de valoare, nu facem nici un serviciu dramaturgiei românești, dimpotrivă. Sînt situații în care actorii se lăstovesc în zadar. Nu poți să dai viață unei fantoșe. Cred, apoi, că avem nevoie de comedii bune, care să-i înșenineze și să-i bucure pe oameni, recompensîndu-le efortul de a veni la teatru în condițiile stressului contemporan. Apreciez piesele Ecaterinei Oproiu (am văzut și Cerul înstelat deasupra noastră), inteligente, bine scrise, punînd probleme adevărate, de viață. Am revăzut, apoi, cu mare plăcere la teatrul nostru Acești îngeri triști de D. R. Popescu. O consider cea mai bună piesă a autorului. Regret că Fănuș Neagu scrie atât de puțin

pentru teatru. Scrisul lui păstos, ca un tablou de Petrașcu, are vigoare adevărată, atît de importantă pentru scenă. Se remarcă și Tudor Popescu, prin vervă în replică, deși piesele lui mi se par marginale, fără anvergură ideatică. În general, însă, nu pot spune că am întîlnit un rol care să mă incite într-atît incît să țin morțiș să-l joc. Autorii se preocupă, dealtfel, destul de puțin să ofere partituri de referință pentru actrițe. Am impresia că se perpetuează în dramaturgie un fel de favoritism masculin, de pe vremea cînd femeile nu aveau acces pe scenă. Repertoriul feminin a fost dintotdeauna mai sărac. Femeile au rămas vioara a doua. Mi-amintesc, cînd jucam în Cyrano de Bergerac (eram Roxana), cît îl invidiam pe George Demetru pentru textul pe care-l rostea, și-l rostea minunat ! Regretatul Horia Lovinescu, deși scria mult pentru teatrul nostru (am jucat în cîteva piese ale lui : Ultima cursă, Omul care...), nu scria nicîl el întotdeauna roluri frumoase pentru femei. Îi reproșam adesea această indiferență la adresa noastră...

D. P. : Și, totuși, ați jucat de curînd Adela, un rol complex din Catedrala sfărîmată, piesă care cuprinde,

între altele, și generoase roluri pentru femei.

M. B. : E adevărat, Adela a fost poate cel mai interesant rol pe care l-am jucat în ultima vreme. În fața actorului apar pe parcursul carierei anumite prăguri, cum spunea Laurence Olivier, care treburile trecute. După o anumită vîrstă, se pune problema cum și în ce sens mai poate fi întrebuințat actorul sau actrița, mai ales dacă a jucat juni-primi — respectiv, ingenue. Adela a fost pentru mine un astfel de prag, cum a fost cu ani în urmă Gerda Hoffmann din *August în flăcări*, sau rolul din filmul *Bietul Ioanide*. Dar... viața mea în teatru nu mi-a îngăduit s-o întîlnesc pe Nora lui Ibsen, pe Anna Karenina, pe Mașa din *Trei surori*, roluri pe care le-am visat.

D. P. : N-aș vrea să trecem peste experiența complexă prilejuită de musicalul de succes *Lady X*. Ce părere aveți despre acest gen, care devine atât de solicitat ?

M. B. : Personal, nu apreciez mania de a pune teatrul pe muzică. Se pare însă că astfel spectacolul devine mai... „pentru toate gusturile” — în fond, mai facil. Consider că genul ca atare trebuie respectat, cu toate regulile lui. Un musical trebuie făcut extraordinar, nu improvizat, fără pregătire muzicală și coregrafică. Am văzut la New York *Don Quixote*. Era impecabil ! Actorii cîntau mînumat, dansau, totul se contopea într-o imagine extrem de vie.

D. P. : Stimată Marga Barbu, ați avut privilegiul să trăiți în preajma

cărilor, a scriitorilor, alături de o personalitate foarte originală a literaturii noastre, cum este Eugen Barbu. Este, cum spuneam, un privilegiu, și poate și un stimulent...

M. B. : Rolul de soție de scriitor este cel mai greu pe care l-am jucat în viață. Noroc că acasă nu pot juca „marea scenă”. Asta o joacă el — așa încît mie îmi rămîne... tot teatrul. Sînt, e-adevărat, și sofer, și secretară, și interpretă, și mai ales primul cititor — sper, bun. Este într-adevăr o viață bogată în impresii, pe care le-am asimilat, cred, folositor pentru cariera mea de actriță. Fîindcă nimic nu înlocuiește și nu egalează emoția serilor de teatru, freacățul sălilor plîne. Atunci simți că ești dator cu tot ce ai mai bun acelor oameni numiți generic public — atât de diferențiat, de capricios, dar și generos ! În orice caz, obiceiul de a-i pune lui în seamă nereușitele sau neputințele noastre, în binecunoscuta formulă „nu înțelege spectatorul”, este absurd. Se știe că dacă piesa este interesantă și actorii joacă bine, ea își găsește întotdeauna publicul. Ca să nu mai vorbim despre acel împătîmiți iubitori ai teatrului, care sînt alături de noi și la bine și la rău.

Volubilă cu măsură, distinsă fără aroganță, feminină cît îngăduie sportivitatea unui mod de viață trepidant, cunoscuta actriță a pus aici un punct răspicat dialogului nostru, invitîndu-mă pe terasă să-l admir trandafirii și să-l cunosc pe Tomiță, un cățel prietenos și jucăuș.

**Convorbire realizată de
Doina PAPP**